

Capaciteitsvergrotingsplan Overbelastverklaring Emplacement Groningen

N.a.v. capaciteitsanalyse van 10 december 2025 en overbelastverklaring 2026/01 van 23 juni 2025

Publiek

Van ProRail
Auteur CM Infraontwikkeling

Kenmerk CENPTEAMSCM-1947380270-19792
Versie 1.0
Datum 8 juni 2026

Status Definitief

Samenvatting

ProRail heeft op 23 juni 2025 een overbelastverklaring afgegeven voor emplacement Groningen. Op grond van artikel 7, lid 2, van het Besluit Capaciteitsverdeling dient de beheerder binnen 26 weken na de overbelastverklaring een capaciteitsanalyse op te stellen als bedoeld in artikel 50 van de SERA-richtlijn. ProRail heeft de betreffende capaciteitsanalyse op 10 december 2025 gepubliceerd. In dat document (beschikbaar op <https://www.prorail.nl/siteassets/homepage/samenwerken/vervoerders/documenten/2026-capaciteitsanalyse-emplacement-groningen.pdf>) is geconstateerd dat er geen oplossingsrichtingen zijn om dit knelpunt logistiek of infrastructureel op te lossen en dat de afdeling ProRail Infraontwikkeling geen rol heeft in het oplossen van dit knelpunt. Dit document vervult daarmee alleen een formele rol om te voldoen aan de verplichtingen die de wetgever stelt bij het verwerken van een overbelastverklaring. Dit document biedt geen nieuwe inzichten of oplossingen voor het knelpunt.

Probleemstelling

De overbelastverklaring gaat over het volgende conflict:

- In 2025 is de infralay-out behorend bij het vernieuwde station Groningen in gebruik genomen. Om deze infrastructuur te kunnen onderhouden, maakt ProRail Assetmanagement onderhoudsroosters met vaste nachtperiodes om de infrastructuur buiten gebruik te stellen. Dit rooster is aangepast vanwege de ombouw van Groningen, rekening houdend met onder meer de beschikbaarheid van personeel en de benodigde tijd om onderhoud goed te kunnen uitvoeren. Daardoor nemen deze specifieke onttrekkingen (13 keer per jaar in de nacht van woensdag op donderdag) in duur toe, maar neemt de totale geplande onttrekking op jaarbasis af.
- Zowel Arriva als NS Reizigers heeft geplande treindiensten die geraakt worden door het vernieuwde onderhoudsrooster. Beide vervoerders hebben bezwaar tegen de nieuwe onttrekking door ProRail. ProRail en beide vervoerders hebben geen overeenstemming bereikt over de onttrekking (het annuleren van de betreffende treindiensten).

In de capaciteitsanalyse zijn de knelpunten die bovenstaande conflicten veroorzaken, geïnventariseerd en geanalyseerd en is onderzocht of er maatregelen zijn die op korte en middellange termijn kunnen worden genomen. Vervolgens kan normaal gesproken op basis van deze analyse een capaciteitsvergrotingsplan worden gemaakt, waarin structurele maatregelen worden onderzocht (inclusief kostenschattings) om de knelpunten weg te nemen.

In de capaciteitsanalyse is echter gebleken dat er geen infrastructurele of logistieke oplossingen zijn om het geconstateerde knelpunt weg te nemen. Er zijn derhalve geen oplossingsrichtingen om in het capaciteitsvergrotingsplan uit te werken.

Samenvatting vergrotingsplan

Dit vergrotingsplan bevat geen aanvullende inzichten of verdere uitwerking ten opzichte van de capaciteitsanalyse. De in de capaciteitsanalyse genoemde oplossingsrichting, die met name ging over (logistieke) afstemming tussen de vervoerders en de afdelingen Capaciteitsverdeling en AM van ProRail, is inmiddels onderdeel geworden van een landelijke discussie over de verdeling en planning van onderhoudsroosters en de manier waarop ProRail het beste zijn onderhoudswerkzaamheden kan aanbesteden. Dit knelpunt maakt onderdeel uit van de lopende aanbesteding van het nieuwe onderhoudscontract voor het gebied Wadden en wordt daarin afgedekt.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Probleemstelling	2
Samenvatting vergrotingsplan	2
Inhoudsopgave	3
Bijlage 1: Overbelastverklaring	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 2: Wet- en regelgeving	6
Inleiding	6
Relevante teksten van de wetsartikelen	6

Bijlage 1: Overbelastverklaring

ProRail OVERBELASTVERKLARING		Definitief
Datum	23-06-2025	
Nummer	2026-01	
Betreft	NS en Arriva treinpaden op Groningen vs. WO onderhoudsnacht	
Partijen Contactpersonen	NS Reizigers: Arriva: ProRail AM:	
Eigenaar ProRail		

Beschrijving van het baanvak/emplacement/station
Emplacement Groningen en toeleidende sporen
Beschrijving van de gevraagde capaciteit en/of paden per uur
Als gevolg van de gewijzigde infrastructuur op emplacement Groningen is hier een nieuw WO (wekelijkse onttrekking / onderhoudsrooster) voor ontworpen. Dit WO is in duur vergroot, naar een duur van vier uur, om te borgen dat er goed onderhoud kan plaatsvinden. Hierdoor is er een conflict ontstaan tussen aangevraagde treinpaden van Arriva en NS Reizigers en het aangevraagde onderhoudsrooster voor een maximaal aantal momenten van 13x per jaar.
Beschrijving van het conflict
De conflicten waar geen overeenstemming is bereikt, bevinden zich op emplacement Groningen en de toeleidende sporen tot het emplacement.
Conflictoplossingen/oplossingsvarianten
De gekozen oplossingsrichting waar vervoerder NSR niet mee akkoord ging tijdens de coördinatie, gaat over het verdelen van beladen reizigerstreinen tot aan Assen. Trein 516 zal worden verdeeld, echter 4 minuten eerder dan aangevraagd. Treinen 587 en 785 zullen worden verdeeld tot aan Assen. Trein 6116 zal worden verdeeld startend vanaf Assen. Trein 6187, leegmatrit 76192 alsook rangeerbewegingen 85285, 85287, 85298, 85383, 85387, 85396 zullen niet worden verdeeld. De gekozen oplossingsrichting waar vervoerder Arriva mee akkoord is gegaan tijdens de coördinatie gaat over het verdelen van beladen reizigerstreinen waar een gedeelte van het traject niet verdeeld kan worden. Trein 37693 zal worden verdeeld vanaf Zuidbroek, trein 37696 zal worden verdeeld vanaf Sauwerd, trein 37896 zal worden verdeeld vanaf Bedum. Treinen 37494 en 37896, alsook rangeerbeweging 87692 zullen niet worden verdeeld. De oplossingsrichtingen staan beschreven in het Coördinatie dossier WO Groningen .
Gekozen oplossing voor dienstregelingsjaar 2026
ProRail kwam met de vervoerders niet tot een gemeenschappelijk gedragen oplossingsrichting. ProRail was hierdoor genoodzaakt om bij het verstrekken van het coördinatievoorstel besluit capaciteitsverdeling hoofdspoorweginfrastructuur (kortweg AMvB) toe te passen. Met inachtneming van de artikelen 4c, 8, 10 en 13 van het Besluit

capaciteitsverdeling heeft ProRail een coördinatievoorstel gedaan, wat tot gevolg heeft dat treinen 587 en 785 enkel tot Assen kunnen rijden en trein 6116 zal in de ochtend vanuit Assen moeten starten. Trein 37693 zal worden verdeeld vanaf Zuidbroek, trein 37696 vanaf Sauwerd en trein 37896 vanaf Bedum. Treinen 6187, 76192, 37494, 37889 zullen niet verdeeld worden.

Bijlage 2: Wet- en regelgeving

Inleiding

De overbelastverklaring is conform Richtlijn 2012/34/EU vastgelegd in het 'Besluit Capaciteitsverdeling Hoofdspoorweginfrastructuur', § 4, artikel 7, lid 2. De beheerder verklaart de betrokken infrastructuur overbelast indien er tijdens de coördinatie geen overeenstemming is bereikt over concurrerende capaciteitsaanvragen in de capaciteitsverdelingsprocedure. Na de overbelastverklaring verricht de beheerder een capaciteitsanalyse als bedoeld in artikel 50 van Richtlijn 2012/34/EU en stelt vervolgens een capaciteitsvergrotingsplan op als bedoeld in artikel 51 van Richtlijn 2012/34/EU (artikel 7, lid 2b en 2c, van het Besluit Capaciteitsverdeling Hoofdspoorweginfrastructuur).

Relevante teksten van de wetsartikelen

Uit 'Besluit Capaciteitsverdeling Hoofdspoorweginfrastructuur, ingangsdatum 15 december 2015':

Artikel 7

1. Indien de beheerder constateert dat er geen overeenstemming kan worden bereikt tijdens de coördinatie ten aanzien van concurrerende capaciteitsaanvragen die betrekking hebben op vervoer, kunnen beheerder en een betrokken gerechtigde door toepassing van een heffing als bedoeld in artikel 62, zesde lid, onderdeel a, van de wet tot overeenstemming komen.
2. Indien de heffing, bedoeld in artikel 62, zesde lid, onderdeel a, van de wet, niet is toegepast of geen bevredigend resultaat heeft opgeleverd:
 - a) verklaart de beheerder de betrokken infrastructuur overbelast;
 - b) verricht de beheerder binnen 26 weken na de overbelastverklaring een capaciteitsanalyse als bedoeld in artikel 50 van richtlijn 2012/34/EU;
 - c) stelt de beheerder na overleg met betrokken gerechtigden binnen 26 weken na de capaciteitsanalyse een capaciteitsvergrotingsplan op als bedoeld in artikel 51 van richtlijn 2012/34/EU;
 - d) informeert de beheerder binnen 4 weken na opstelling van het capaciteitsvergrotingsplan betrokken gerechtigden en Onze Minister over het capaciteitsvergrotingsplan, en
 - e) informeert de beheerder ten minste jaarlijks alle gerechtigden en Onze Minister over de wijze van uitvoering van het capaciteitsvergrotingsplan.
3. Het resultaat van de heffing is in ieder geval niet bevredigend indien ten gevolge hiervan de minimale niveaus, bedoeld in artikel 8, niet worden gehaald.
4. Indien de heffing, bedoeld in artikel 62, zesde lid, onderdeel a, van de wet, is doorberekend:
 - a) verricht de beheerder binnen 26 weken na de toepassing van de heffing een capaciteitsanalyse als bedoeld in artikel 50 van richtlijn 2012/34/EU;
 - b) stelt de beheerder na overleg met betrokken gerechtigden binnen 26 weken na de capaciteitsanalyse een capaciteitsvergrotingsplan als bedoeld in artikel 51 van richtlijn 2012/34/EU op;
 - c) informeert de beheerder binnen 4 weken na opstelling van het capaciteitsvergrotingsplan betrokken gerechtigden en Onze Minister over het capaciteitsvergrotingsplan, en
 - d) informeert de beheerder tenminste jaarlijks alle gerechtigden en Onze Minister over de wijze van uitvoering van het capaciteitsvergrotingsplan.

5. Het tweede lid, onderdelen b en c, en het vierde lid, onderdelen a en b, gelden niet indien reeds uitvoering wordt gegeven aan een capaciteitsvergrotingsplan als bedoeld in artikel 51 van richtlijn 2012/34/EU.

Uit 'RICHTLIJN 2012/34/EU VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 21 november 2012':

Artikel 50

Capaciteitsanalyse

1. Met de capaciteitsanalyse wordt de vaststelling van de beperkingen van infrastructuurcapaciteit beoogd, die de adequate afhandeling van aanvragen van infrastructuurcapaciteit belemmeren. Tevens wordt beoogd methoden voor te stellen om aan extra aanvragen te kunnen voldoen. Bij de capaciteitsanalyse worden de redenen voor de overbelasting vastgesteld, en de maatregelen die op korte en op middellange termijn daartegen kunnen worden genomen.
2. Bij de capaciteitsanalyse wordt rekening gehouden met de infrastructuur, de exploitatieprocedures, de aard van de verschillende diensten die worden geboden, en het effect van al deze factoren op de infrastructuurcapaciteit. Mogelijke maatregelen zijn met name de omleiding van routes, de vaststelling van nieuwe vertrek- en aankomsttijden, snelheidswijzigingen en infrastructurele verbeteringen.
3. Een capaciteitsanalyse moet voltooid zijn binnen zes maanden nadat infrastructuur tot „overbelaste infrastructuur” is verklaard.

Artikel 51

Capaciteitsvergrotingsplan

1. Binnen zes maanden na de voltooiing van de capaciteitsanalyse legt de infrastructuurbeheerder een capaciteitsvergrotingsplan voor.
2. Het capaciteitsvergrotingsplan wordt opgesteld na overleg met de gebruikers van de betrokken overbelaste infrastructuur.

In het plan worden omschreven:

- a) de redenen voor de overbelasting;
- b) de vermoedelijke toekomstige ontwikkeling van het verkeer;
- c) de beperkingen ten aanzien van de infrastructurele ontwikkeling;
- d) de mogelijkheden tot en de kosten van de capaciteitsvergroting, met inbegrip van te verwachten wijzigingen van de toegangsrechten.

Aan de hand van een kosten-batenanalyse van de gevonden mogelijke maatregelen bepaalt het plan, welke maatregelen moeten worden genomen om de infrastructuurcapaciteit te vergroten, inclusief een tijdschema voor de uitvoering ervan.

Het plan kan worden onderworpen aan voorafgaande goedkeuring door de lidstaat.

3. De infrastructuurbeheerder staakt de oplegging van heffingen voor het gebruik van de betrokken infrastructuur op grond van artikel 31, lid 4, indien:
 - a) hij geen capaciteitsvergrotingsplan voorlegt, of

- b) talmt met de uitvoering van de in het capaciteitsvergrotingsplan vastgestelde acties.
4. Niettegenstaande lid 3 van dit artikel, mag de infrastructuurbeheerder onder voorbehoud van goedkeuring door de toezichthoudende instantie als bedoeld in artikel 55, deze heffingen blijven opleggen indien:
- a) het capaciteitsvergrotingsplan niet kan worden uitgevoerd door overmacht, of
 - b) de beschikbare mogelijkheden economisch of financieel niet haalbaar zijn.

Colofon

Titel	Capaciteitsvergrotingsplan, Overbelastverklaring Emplacement Groningen
Kenmerk	CENPTEAMSCM-1947380270-19792
Versie/Datum	1.0 / 8 juni 2026
Status	Definitief
Van	ProRail
Auteur	CM Infraontwikkeling